



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Generalis Totivs Sacri Ordinis Clericorvm Canonicoꝝ Historia Tripartita

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.

II. De origine Canonicoꝝ Clericorvm, qui & Regulares vocantur, quæstio generalis proponitur, & Ioachimi sententia multiplicis erroris conuincitur, & reprobatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

men in ore tuo loquere, vt in ego Dominum te salutauero, & tu vicissim te ipsum Dominum dicere velis: ita in re nostra ceteri Canonici Regulares à Summis Pontificibus nequaquam Domini, vel Domini, sed fratres in literis Apostolicis vocari consueverunt, nihil obstat, quin legitime possint, vt ceteri Clerici hoc titulo honoris, & reuerentiae à secularibus, aut etiam à suis conclericis decorari. Si enim quæ tempore Abbates monachorum non necessarîo clerici adhuc existebant, nihilominus in signum honoris, & reuerentiae à subiectis, Domini seu Domini vocari iubebantur, vt in regula B. Patris Benedicti intueri licet, quantum magis qui per essentiam sunt Clerici, eodem titulo reuerentiae, ac honoris legitime decorari possunt. Verum hæc longius prosecuti sumus. nunc varia Canoniorum nomenclature declarata, ad eisdem Canonici Ordinis originem perquirendam accedamus.

CAPVT SECVNDVM.

De origine Canoniorum Clericorum, qui & Regulares vocantur, questio generalis proponitur, & Ioachimi sententia multiplicis erroris conuincitur, & reprobatur.

Ractaturus igitur de primaria origine, & institutione Canoniorum Regularium, illorum opinione omitta, qui eam non solum à sanctissimis Apostolis in Lege Evangelica, verum etiam à Nazareis siue Leuitis in Lege Moysica, figuratiue tamen deducere nituntur, cuiusmodi D. Pauli autoritas fauet, legem veterem, & vetus tabernaculum nouæ Ecclesiæ typum, figuram, & umbram nuncupantis, tum etiam sacrorum Canonum, & Doctorum Catholicorum testimonia adhibentur, quemadmodum apud Gratianum c. d. 21. Durandum in Rationali diuinarum officiorum lib. 2. in principio Ioannem de Deo in tractatu de Dispensatione, Albertum Trotum in tractatu de Perfecto Clerico cap. 16. & 17. Petrum Rauennatem in Constitutionibus Portuensis per Paschalem II. confirmatis in principio, Ioannem de Nigraualle epilog. 13. cap. 18. Augustinum Ticinensem in Propugnaculo in princ. & apud alios quâplures intueri licet: ne antiquiorem nostri Ordinis originem, quam par sit, explicari, & lapides pro vniuersibus legere videamur, vt aliqui commentantur, antequam ad veram sententiam aperiantur, explicandam, & confirmandam me conferam, naturam amulatus, quæ agrum an-

te feminis iactum à spinis, & sentibus purgare iubet, nonnullas opiniones falsas, quas velina differentia, vel ignorantia, vel zelo non bono ductis libris ferere autores quidam studuerunt, prius ex animis legentium, si forsitan radicem miserum, & uellere necessarium existimauit. Est igitur de Origine Canonici Ord. prima sententia cuiusdam Abbatis nomine Ioachimi in expositione libri Apocalypsis D. Ioannis Apostoli, asserentis Ordinem Canoniorum Regularium circa annum Domini 1100. initium habuisse in partibus Galliarum à quodam Episcopo nomine Rufo, qui ipse Canonis D. Aug. regulâ primus tradidit, & ab illo Gregatio Canoniorum Regularium originem traxit: quæ idcirco sancti Rufi Congregatio est appellata. Hæc sententia plausibilis admodum videtur est Coriolano in suo Defensorio, siue Apologia contra Canonicos Regulares par. 1. cap. 5. ad 3. & alibi, quam ceteri eiusdem instituti professores libentissime complexi sunt, ad imponendum Canonis Regularibus, inter quos Paulus Bergomenis in Apologia contra Dominicum Tarasium fol. 18. licet concedat, B. Augustinum aliquibus Canonis regulam dedisse, non tamen illis, qui tunc erant, quo tempore idem autor illi scribat Jacobus Philippus Bergomenis in supplemento Chronicarum lib. 9. sub anno 401. vbi dicit, Canonicos Regulares in Gallijs, & in Italia de gentes à B. Rufo institutos, & lib. 12. sub an. 1206. vbi de eodem B. Rufo hæc scribit: *Rufus seu Arnobius Præpositus, & Lugdunensis Episcopus hoc tempore abbathe Ioachimo teste in Gallijs, & conuocandi gratia, & doctrine, ac mira sanctitate plurimum effulsi, qui post B. Augustinum Doctorem Canoniorum Ordinis Regularium, & ipse in Gallijs instituit: vbi multa sancta monasteria, cum esset egregius Christiane doctrine declamator, etiam in Italiam descendit, vbi & suo prædicationibus Christi pauperem aem, integerrimum, & vitam ipsius ad imitationem scilandam omnibus suis etiam proponere non desistit. quatuordecim milites ex nobilibus Romanis ad se traxit, quos tanquam veram Christi discipulum, sanctum, & prophetam, arbitrabatur, atque ad eorum usque eum tollere, inde in Hierura, maximeque in Luca urbe, & eius agro multa Regularium monasteria adhuc extantia erexit, ea quippe in urbe Luca, & extra sunt in primis S. Frigidiani, S. Marcelli de Platea, & extra à Boscho, & alia duo, vno sub capite gubernata, & alia sermè Patriarchales Ecclesiæ omnes illius vrbis supposita fuerunt huius sancti viri Rufi Regularibus, Extat & Frisonaria extra vrbem ipsam Martindis Comitisse opus. huius optimi viri iussu fundatum, nunc sub regulari obseruantia exultat. Sunt & alia pleraque monasteria, in Hierura ab hoc sanctissimo homine sub Regularibus Canonico fundata & extructa. Verum hic Rufus cum Roma acerbe inimicum in Clericorum lasciuia inuaderet, & eorum pompas improbaret, ab eisdem secretè tandem à medio sublatu est: cuius re quam tanti sceleris autores inueniri perierunt. Hæc ille. Ioannes quoque Marquez in suo libro de*

Orig-

Origine Fratrum Eremitarum pagina milia
 huius Ioachimi sententia meminit, eamque
 sequitur pagina 242. scribens, Canonicos Regul
 vocari tunc extra Cathedralis in monasterijs d
 quos institutos esse postquam Regulares in C
 thedralibus defecerunt, & facti sunt ex Regular
 bus secularibus. Omnia Antonium Massiam, Ga
 lileum legitime confirmatum in suis Informationib
 in causa procedente pro RR. Monachis Cast
 rensibus contra Canonicos Lateranenses, typis
 Venetijs anno millesimo quingentesimo
 regesio secundo apud Iordanum Zillertum
 pagina prima sub numero quadagesimo o
 vno pagina decima octaua, sub numero sex
 to Abbatem Ioachinum, & Fratrem Paulu
 Bergomensem secutus, multas inceptas citat
 quibus animi sui veritatem, & ingenij leuitate
 & elegantiam aperitissime monstrauit, sed que
 ualde errone, eandem sententiam videtur secu
 tum aliquæ ex parte viri aliqui doctissimi I
 uenimus. Iohannes in suis questionibus Abba
 tibus anno, quod 3. art. 1. dum post Abba
 Ioachinum, & fratrem Hieronymum Romanis E
 remitas Augullianensem, inquit, Canonicos R
 gulares, quorum sacri Canones mentionem f
 erunt, esse de illis Canonis à B. Augustino in
 titum hæc reformati, sed de illis, quos B. Arn
 obius Langdonensis Episcopus in Gallijs, & in I
 talia instituit, quibus B. Augustini Regula dedit,
 quibus eadem locum Benedictum XII. in Bul
 generalis reformationis Canoniorum Regul
 arum, factæ tamen in eodem articulo, Canon
 icos regulares Lateranenses ab Apostolis primu
 institutos, postea à B. Augustino reformatos,
 & in agro Luceni in monasterio Frison
 arum an. 1407. reformatos. Azorius quoq
 in Institutionum Moralium lib. 12. cap. 22. qu
 & eisdem sententia adheret, vbi multa de B. A
 rnobio scribit, Naucletum secutus, quem Arn
 obius à B. Rufo Auenionensi Episcopo cofund
 it. I. Ioachimi sententia eo modo præferti
 & explicata, & aucta, quo illam eius sectator
 expugnauerunt, & auxerunt, non vnum, sed mu
 ltosq; manifestos, & palpabiles continet err
 ores. Primos est, Congregationem, que in Gallijs
 Rati concepitur ab ipso B. Rufo fundatam, & i
 nstitutam. B. Rufus à quo monasterium apud
 Valerianum, quod illius Congregationis est caput
 dicitur, non, Apostolorum coartatus, & in
 Christi discipulis recensetur: qui cum Magdal
 na, Martha, Lazaro, ac ceteris discipulis à Iuda
 polla ad partem Galliarum delatus, primus Au
 enionensis Episcopus extitit. vt ex vetustissim
 illius Ecclesiæ tabularijs, & ex Martyrologio Ro
 mano dicit. Nouembri habetur, cuius nonnull
 & quæ cum regulares Canonici ex Auenione
 vrbem Valerianæ transfugerunt, ibi monasteriu
 sub nomine B. Rufi, qui illos prius in Ecclesia
 Auenionensi instituerat, exierunt.



Origine Fratrum Eremitarum pagina milia
 huius Joachimi sententia meminit, camque sequitur
 paginam 232. scribens, Canonicos Regulares, qui
 nunc extra Cathedrales in monasterijs de-
 gressi, institutos esse postquam Regulares in Ca-
 thedralibus defecerunt. & facti sunt ex Regularibus
 secularibus. Omitto Antonium Massam, Gal-
 lectum Iurifconsultum in suis Informationibus
 in causa preecedentiarum pro RR. Monachis Cas-
 senibus contra Canonicos Lateranenses, typis e-
 ditis Venetijs anno millesimo quingentesimo se-
 ragefimo secundo apud Iordanum Zilletum, ubi
 pagina septima sub numero quadragesimo octa-
 vo, & pagina decima octava, sub numero sexto ip-
 sum Abbatem Joachimum, & Fratrem Paulum
 Bergomensem secutus, multas ineptias effudit,
 quibus animi sui venalitatem, & ingenij leuitate,
 & ignorantiam aperitissime monstravit, sed quod
 valde miror, eandem sententiam videntur secuti
 saltem aliqua ex parte viri aliqui doctissimi E-
 manuel Rodericus in suis questionibus Regula-
 ribus tom. 3. quaest. 3. art. 1. idem post Abbatem Jo-
 achimum, & fratrem Hieronymum Romanum Ere-
 miticam Augustinensem, inquit, Canonicos Regu-
 lare, quorum sacri Canonice mentionem faci-
 unt, non esse de illis Canonicis a B. Augustino in-
 stituti, sed reformati, sed de illis, quos B. Arnulphus
 Lugdunensis Episcopus in Gallijs, & in Italia
 instituit, quibus B. Augustini Regula dedit, de
 quibus dicitur in loqui Benedictum XII. in Bulla
 generalis reformationis Canonicorum Regula-
 rium, factur tamen in eodem articulo, Canonicos
 regulares Lateranenses ab Apostolis primam
 institutos, postea a B. Augustino reformatos, ac
 nouissime in agro Lucensi in monasterio Frisona-
 rian. 1407. iterum reformatos. Azorius quoque
 tom. 1. Institutionum Moral. lib. 12. cap. 22. qu. 2.
 & 3. eadem sententia adheret, ubi multa de B. Ar-
 nulpho scribit, Naucerum secutus, quem Arnulphum
 cum B. Rufo Auenionensi Episcopo confundit.

II. **A** Joachimi sententia eo modo praesertim
 explicata, & aucta, quo illam eius sectatores
 explicauerunt, & auerunt, non vnum, sed mul-
 tos, illosque manifestos, & palpabiles continet erro-
 res. Primus est, Congregationem, que in Gallijs B.
 Rufi nuncupatur ab ipso B. Rufo fundatam, & in-
 stitutam. Nam B. Rufus a quo monasterium apud
 Valentiam, quod illius Congregationis est caput,
 denominatur, Apostolorum coetaneus, & inter
 Christi discipulos recensetur: qui cum Magdale-
 na, Martha, Lazaro, ac ceteris discipulis a Iudaeis
 pulsus ad partes Galliarum delatus, primus Aue-
 nionensem Episcopus extitit. vt ex vetustissimis
 illius Ecclesie tabularijs, & ex Martyrologio Ro-
 mano die 12. Nouembris habetur, cuius nonnullas
 reliquias cum regulares Canonici ex Auenione ad
 urbem Valentiam transfuissent, ibi monasterium
 sub nomine B. Rufi, qui illos prius in Ecclesia A-
 uenionensi instituerat, exererunt.

Secundus error est, monasterium Valentie B.
 Rufi nuncupatum siue a B. Rufo, siue ab alio fun-
 datum circa annum 1100. vt infra cap. 33. proba-
 bitur.

III. **T**ertius error est, dum ait, Ordinem Canoni-
 corum Regularium incepisse circa annum
 1100. qui potius meretur nomen crassissimae ig-
 norantiae, quam erroris, cum in Concilijs Turo-
 nensibus, Cablonensibus, Arclatensibus quarto, Aquil-
 granis, Moguntino, Romano sub Eugenio II. &
 Nicolao II. sepiissime fiat mentio de Canonicis re-
 gularibus etiam in Gallijs ante annum 1100.
 Iuo S. Quintini Beluacensis Praepositus ordinem
 Canonicum reformauerit, vt omnes historici co-
 corditer fatentur, quod monasterium annis cir-
 citer quingentis ante ipsum luonem fundatum
 fuerat, vt infra hoc eodem libro ostendemus, &
 non solum in Gallijs, sed in Italia, Hispanijs, Hy-
 bernia, Anglia, Scotia, Germania, & alijs provin-
 cijs ante annum 1100. fuerint praeclearissima Canoni-
 corum Canobia, quorum nonnulla nunc etiam
 per Deigratia super sunt, vt suis locis monstrabitur.

IV. **Q**uartus error est auctoris supplementi, & Calo-
 rum, qui S. Rufum cum Arnulpho confun-
 dunt, & ex duobus vnum constant, cum secundum
 rei veritatem S. Rufus Apostolorum coetaneus,
 & Lazari, ac Magdalene, & Martine socius fue-
 rit, Arnulphus autem quem Congregationis Gal-
 licanae autorem faciunt, vixit circa annum 1120
 mortuus est enim Romae sub Honorio II. ex om-
 nium scriptorum illius, & posterorum temporu
 confessione, de qua re praeter auctores citatos, scri-
 bunt Platina in Honorio II. Frithemus in histo-
 ria monasterij Hirsaugensis sub anno 1122. Na-
 clerus, & alij communiter, qui error ex eo proce-
 dit, quoniam putauerunt Congregationem S. Rufi
 nuncupatam, ab auctore illius Congregationis sic
 dictam: cum e contrario res se habeat, quod illa
 Congregatio non ab auctore, sed a titulo praecipui
 monasterij, quod ipsius Congregationis est ca-
 put, ita denominatur, sicut Congregatio S. Victo-
 ris Parisiensis, & aliae similes.

V. **Q**uintus error est illorum, qui dixerunt, B. Ar-
 nulphum, quem praedictae Congregationis
 autorem faciunt, fuisse Archiepiscopum Lugdu-
 nensem, quod est vanissimum commentum, cum
 in Catalogo Archiepiscoporum Lugdunensium
 ab anno saltem 1080. vsque ad annum 1140. nullus
 reperitur hoc nomine appellatus: puto autem
 deceptos hoc scribentes, quod circa annum Do-
 mini 1080. vnum quendam Lugdunensem reli-
 giosum, & sanctissimum, & regularis disciplinae
 reparatorem, Abbatem quoque, & Arnulphum vo-
 catum repererint. Verum ille neque Canonicus,
 neque Canonici ordinis reformator, vel institu-
 tor, nec Lugdunensis Archiepiscopus fuit, sed
 Monachus & Abbas S. Medardi ab Hugone Ar-
 chiepiscopo Lugdunensi iussu Gregorij VII. Epi-
 scopus non Lugdunensis, sed Sesslionibus ordi-



F4

natus: qui ab eodem Gregorio VII. legatus in Flandriam ad Robertum Comitem missus, apud Ecclesiam S. Petri in Aldembur Coenobium adificauit, in quo tandem sancto sine quieuit, de quo videndus Sigiberus in Chronico sub anno 1080. & Baronius sub eodem anno, & sub anno 1084. in fine, & in sequentibus.

Sextus error est Jacobi Philippi Bergomensis in supplemento scribentis, monasterium S. Frigidiani de Luca opus esse illius B. Arnulphi, impensis Comitissæ Mathildis ædificatum: nam ante tempora huius B. Arnulphi extant Alexandri Illiteræ ad Canonicos S. Frigidiani, & illorum successores, data anno Domini 1068. quin etiã in feriis ostendimus Ecclesiã S. Frigidiani ab ipso met. Frigidiano sub inuocatione S. Vincentij exstructam, & ibi clericos canonicos institutos, qui nunquam interrupta successione vsq; in hodiernã diẽ ibidẽ persequerentur: quibus idem met. Alexander II. ad apicẽ Papalis dignitatis euectus Canonicam disciplinã penẽ labentem Laterani instaurauit. Idem putò dicendum de Ecclesiã sancti Michaelis in platea, quanquam ad nos nihil attinet, illius antiquitatem curiosius velle perferunt.

VII.

Septimus error est Io. Marquer scribentis, Canonicos Regulares, qui nunc sunt, institutos esse, postquam Canonicos Regulares in Ecclesijs Cathedralibus deficere ceperunt, quod miror valdẽ, cum videre poterit Concilium apud Veronas sub Pipino anno 755. cap. 18. & Turonense tertium sub Leone Tertio, & Carolo Magno sub anno 813. cap. 23. & 24. & Moguntinum eodem anno celebratum cap. 20. vt alia posteriora omitamus, apertissimẽ de Canonicis non solum in Cathedralibus sub Episcopis, sed etiã in monasterijs extra Cathedralibus sub Abbatibus institutos, quæ res in progressu huius libri, dum Catalogum monasteriorum cuiusq; Prouinciæ cum illorum fundationibus recensimus, clarior reddetur.

VIII.

Octauus error est Emanuicis Roderiquez, dicitur ait: Canonicos Regulares, de quibus in libris sacrorum Canonum mentio habetur, nõ esse de illis à B. Augustino, aut sanctis Apostolis institutis, sed de illis, quos B. Arnulphus Archiepiscopus Lugdunensis per Gallias, & per Italiam instituit, quibus B. Augustini regulam dedit, nam vt concedamus, in corpore iuris Canonici de Canonicis B. Rufi nuncupatis mentionem haberi, vt in cap. Statuimus 19. quæ l. 3. errat tamen hic grauissimus autor dupliciter, primò in eo, quod putat, Canonicos sancti Rufi non esse verẽ de illis à B. Augustino, vel à sanctis Apostolis institutis, nam Canonicis sancti Rufi de illis met fuerunt, & sunt, qui à viris Apostolicis in Ecclesiã Auenion. fuerunt instituti, qui in eadem Ecclesiã vsq; ad annum 1500. & ad Pontificatum Iulij Secundi, aut saltem illius Cardinalatum steterunt, qui Canonicæ disciplina iam labentis reparanda studio inflammati, in Ecclesiã B. Rufi Auenionensis Episcopi prope

urbem Auenionensem consistens eadem reformationi initium dederunt, quæ in amplissimã, & religiosissimam Congregationem postea coalescit. Nullus autem extitit Arnulphus Canonicorum institutor, nisi ille, qui in Italiam descendens Romæ interijt. Secundò errat in eo, quod ait, in corpore iuris Canonici de solis Canonicis Congregationis B. Rufi mentionem haberi, nam in Decreto tota duodecima quæstione prima verba sunt de Canonicis Regularibus, & tamen ferẽ omnes illi canones conditi fuerant ante Congregationem B. Rufi. Similiter in cap. in omnibus de cons. d. 5. similiter in Decretali plerique sunt canones, qui loquuntur de Canonicis Regularibus existentibus in Cathedralibus, & extra, qui non erant de Congregatione B. Rufi, vt cap. post translationem de Renunciacione, cap. Cum causam. c. Innocentius de Electione c. Præterea de Præbendis, cap. Quod Detimorem, de statu monachorum eius alij sexcenta.

Nonus error est eidem asserentis, Benedictum XII. in Bulla generalis reformationis Canonorum Regularium nõ de canonicis à D. Augustino, siue à sanctis Apostolis, sed de solis à B. Ruffo institutis loqui. In quem errorem potò virum alioqui doctissimum, & de Regularibus optimẽ meritum incidisse, quod ipsas Benedicti XII. literas præ manibus non habuit. Vidisset enim Pontificem statim in principio di. Barum literarum hæc scribentem: Ideoque inter religiozes in agro eiusdem plantatas Ecclesiã ad Religionem Canonorum Regularium Ordinis sancti Augustini, & Christi gloriosi discipuli in primitiua Ecclesiã sui institutibus stabilitatem gerentes præcipue Charitatu assidue, ac valentes, quæ in eadem Religionem reformationis sequuntur, ab ique reformatione præterire, omnia, quæ in Religionem prædictam a prima ipsius institutione, quæ a sanctis Canonibus sunt salubriter instituta, omnino immota in sua firmitate manere censentes, nonnulla, quæ experientia deesse probauit, & supplementa dictæ Religionis utilitas, quini nõ necesse est perfructus, statim prævidimus, in ea perpetuis futuris temporibus obseruanda. Per quæ verba ostendit, se non solum generaliter, & vniuersaliter de omnibus Canonicis, & de toto Ordine à sanctissimis Apostolis instituto loqui, sed etiam sacros Canones generaliter de Ordine ab Apostolis instituto, non de solis canonicis à B. Ruffo, vt autor putat institutis, verba facere, quod magis adhuc patebit legentibus verba dispositiua eiusdem reformationis, in qua generaliter, & vniuersaliter loquitur de omnibus Canonicis Regularibus tam in Cathedralibus, quam extra Cathedralibus, in quibusuis mundi partibus institutis. Vide ipsam reformationem infra cap. 49.

Vltimus error est, omnes Canonicos Regulares, qui sunt in Italia, aut in Gallijs, esse de illis à S. Ruffo institutis, nam quod ad Italos spectat, certum est, Lateranenses, Lucenses sancti Frigidiani, Bononienses sancti Victoris, & sancti Ioannis in Monte, Portuenses, & Mortarienses, in

CAPVT TERTIVM.

Opiniones de origine Canonorum Regularium minus probabiles referuntur, & rejiciuntur.

Seconda sententia aliorum, qui licet Canonicis Ordinis originem aliter deducant, negant tamen illum à D. Augustino, vel à sanctis Apostolis fundatũ: sed sunt, temporibus Caroli Magni, aut Concilij Aquiligrati Laberio Pro illo incoepisse, in quo Cõsilio et consilio quorundam Constitutorum ex sententijs diuine scripturæ, & sancto- rum Patrum acceptis, pro reformatione Clericorum, hæc sententiam ex alio fundamẽto, quod habetur, quæ negant, B. Augustinum, & clericos cum illo communiter viuentes vota Regule non esse, putant enim, illos communiter hoc votum obligatione ita dixisse, ut obligati esset, ab illius vitæ instituto recedere, si placisset: & dato quod recedere non voluissent, hoc proueniebat ex aliquo voti sollemnitate, sed ex statuto Episcopi, cui sententia ipsæ ipse obligabant. Hanc sententiam probauerunt nonnulli Iuriscõsulti, qui pro H. Mordaci Cassinensibus contra Canonicos, interfectis in causa præcedentis scripserunt, inter quos Anthonius Massa Gallesius in Allegacione Venetijs 1662. editus pag. 18. num. 1. vbi dicitur: quæque particulari falsum esse præsentem de Canonicis Regularibus, tam ex supradictis partibus, quam ex ipsorum Canonorum Regularium a- pte, quibus sententiam, vt qui antiquius voluit, & imperatoribus Primi imperatoris sub anno Domini 1020. in Typographi, & velle dicit (22.) sententia impertat, Aquiligrani generali Concilio, hæc ipsorum imperatoris Indonis, Episcopi- porum de illorum, aliqua capitula ad ipsu Regule monasterium addita, & multa iustarum ipsorum compilatione facta, clericorum, & aliorum sententiarum regale constituta sunt. Et super pag. 16. num. 12. dicit, nulla auctori- tate probat, quod ante Diuum Augustinum

Alpibus item Canonicos S. Bernardi de Monte Iouis, S. Mauritij Agaunenſis in Diceceſi Sedunenſi, Cathedralis Auguſte Prætorie, in Gallijs Victorinos, Biſuntinensēs ſancti Pauli, Bellouacensēs ſancti Quintini, Aroaſenſes, in Hiſpanijs item Caſaraguguſtanos S. Mariæ de Pilari, & alios inſinitos in alijs Prouincijs exiſtentes, huius Congregationis non eſſe, quod ex illorum fundationibus infra recenſendis magis apertè conſtabit.

CAPVT TERTIVM.

Alia opiniones de origine Canonicorum Regularium minus probabiles referuntur, & reijciuntur.

Eſe ſecunda ſententia aliorum, qui licet Canonici Ordinis originem alius deducant, negant tamen illum à D. Auguſtino, ſed à ſanctis Apoſtoliſ fundatū, vel à ſanctis temporibus Caroli Magni, aut Concilij Aquilgrani ſub Ludouico Pio illum incepſiſſe, in quo Concilio facta eſt compilatio quarundam Conſtitutionum ex ſententijs diuina ſcriptura, & ſanctorum Petrum & Cecepiſ, pro reformatione Clericorum. Hanc autem ſententiam ex alio fundamento falſo deducunt, quia negant, B. Auguſtinum, & clericos cum illo communiter viuentes vota Religioſorum emiſiſſe, putant enim, illos communem vitam ſine votorum obligatione ita duxiſſe, vt cuique licitum eſſet, ab illius vitæ inſtituto recedere, ſi placuiſſet: & dato quod recedere non poſſent, hoc non proueniebat ex alicuius voti ſolemnis emiſſione, ſed ex ſtatu Episcopii, cui ſeruando ſeipſos ſponte obligabant. Hanc ſententiam probauerunt nonnulli Iuriſconſulti, qui pro RR. Monachis Caſſinenſibus contra Canonicos Lateranenſes in cauſa præcedentia ſcripſerunt, inter quos Antonius Maſſa Galleſius in Allegationibus Venetijs 1562. editis pag. 18. num. 1. vbi ſic ſcribit: Hanc quoque particulam falſam eſſe ſi referatur ad Canonicos Regulares, tum ex ſupradictis patet, tum etiam ex ipſorum Canonicorum Regularium origine, qua habuit initium, vt qui antiquius volunt, à tempore Ludouici Primi Imperatoris ſub anno Domini 320. (pato eſſe errorem Typographi, & velle dicere 220.) cum dicat Sigbertus, Aquilgrani generali Concilio habuero per diſpoſitionem Imperatoris Ludouici, Episcoporum quoque & Abbatum, aliqua capitula ad vſus Regularium Monachorum addita, & multa ſanctarum ſcripturarum compilatione facta, clericorum, & ſecularium ſentimentalium regula conſtituta ſunt. Et ſupra pagina 16. num. 12. dicit, nulla auctoritate probari, quod ante Diuum Auguſtinum

neque ducentis annis poſt ipſum D. Auguſtini obitum fuerint in rerum natura Canonici Regulares, & eadem pag. num. 6. dicit quod clerici, quibus Aug. regulam dedit, non obligabantur ad tria vota, ad quæ obligantur Canonici Regulares Lateranenſes. quamuis ſciam hunc autorem alibi aliter docere. Eandem ſententiam ſecutus eſt Felinus Sandæus in cap. Quod ſuper his, de maioritate, & obedientia, dicens, clericos B. Auguſtini non ex voto, ſed ex ſtatu proprio renuntiaſſe. Quæ ſententia valde placuit Eraſmo in Cenſura regulæ D. Auguſtini, vt lib. 1. viſum fuit.

Verūm hæc ſententia tam in aſſertione, quam in fundamento aſſertionis falſitatis conuenitur. Nam Canonicos Regulares ante Conciliū Aquilgrani inſtitutos, conuenitur ex Concilio tertio Turonenſi ſub eodem Ludouico Pio celebrato anno Domini 813. nam in eo Concilio cap. 14. ſic habetur: *Simili modo. & Abbates monaſteriorum in quibus canonica vita antiquitus fuit, vel nunc videtur eſſe, ſubſtitit ſuis prouideant Canonici, vt habeant clauſtra & dormitoria, in quibus ſimul dormiant, &c.* Ecce tibi ante Conciliū Aquilgrani, ab antiquo tempore erant Canonici in monaſterijs ſub regimine Abbatum viuentes, & Ordo canonicos Abbates habebat: quod memoriæ diligenter tenendum eſt propter nonnullos, qui ſtatim atque aliquod monaſterium ſub cura Abbatis inſtitutum inueniant, ſuis monachis ſue iure, ſue etiam iniuria adſcribendum volunt. Rufus Beda, qui fuit circa annum 700. lib. 4. Hiſtoriz Gentis Anglorum cap. 4. de Monafterio in Lugeto verba faciens: *Ad exemplum*, inquit, *Venerabilium fratrum ſub Regula, & Abbate Canonico in magna conuenticia, & puritate proprio labore manuum viuunt.* Adhuc in Concilio Calcedonenſi, quod celebratum fuit anno Domini 451. fit mentio clericorum in monaſterijs degentium, & illius verba referuntur in cap. quidam monachorum 18. q. 2. nec poteſt dici, quod illi clerici in monaſterijs degentes eſſent monachi ad Ordines aſſumpti, quia Conciliū illos data opera à Monachis diſtinguit. Sed quid moramur, cum ipſe Auguſtinus in ſermone primo & ſecundo de Comuni vita Clericorum meminerit monaſterij clericorum, profeſſionis, etiam & votorum, quæ eisdem clerici cum illo in monaſterio viuentes emittebant, vt alia interim omittamus, quibus capite ſequenti demonſtratiuè oſtendemus, Ordinem Canonicorum Regularium ante D. Auguſtinum à ſanctis Apoſtoliſ inſtitutum.

Quod autem fundamentum, cui eadem ſententia nititur, ſcilicet, quod clerici cum D. Auguſtino viuentes vota non emitterent, ſit falſum, & erroneum, demonſtratum eſt lib. 1.

II.

III.

F4